

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Primus Siue Vis Et Virtus Exemplorum, Hoc est, Solatia Et Documenta
- Hæc Moribus, Illa Temporibus Nostris Adhibita

Stengel, Georg

Ingolstadii, Anno M.DC.L.

Caput XL. Feminarum fortiter hilariterq[ue] cruciatus sustinentium
exempla.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48162](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48162)

Cap. XXXIX. In tormentis, & ipsa morte, cantantium exempla. 159

spiciendam, etiam si taceant, Deum tamen glorificant, dum propter eos alij ipsum glorificant; non enim tantum admirandum, & suspiciendum est per calum, quantum per vitam puram, quantum per eum qui caelum imitatur, cuius rotatione agitationeque antiqui nonnulli existimauerunt, pulcherrimum concentum edi. Sancti enim agitati, rotati & rotis alligati, cecinerunt: degeneres autem, ut ex voce agnoscantur, percussi solent ululare; & non jam cum Cygno triumphum, sed cum Hyæna lessum in morte meditantur.

Cic. in somnio Scipion.

Quare quod superstitiosè scribitur de herba, quæ à Chaldeis Aquilaris, à Latinis Chelidonia dicitur, eam capiti hominis ægrotantis impositam, illà vi pollere, ut si sit ex eo morbo moriturus, statim incipiat altà voce canere; sin victurus, in lachrymas erumpat: hoc de Sanctis potest cum veritate dici: victuri fient; sciunt enim vitam hominis esse lachrymis dignam, & beatos fore, qui lugent: morituri autem cantant; quia in proximo est, ut consolatione perfundantur. Væ qui in vitâ rident, flebunt enim morituri.

XVIII.
In lib. 1. de virtut. herba qui Alberto Magno falso ascribitur.

CAPVT XL.

Feminarum fortiter hilariterque cruciatu sustinentium exempla.

HTSI duo illa nos maximè mouent, similitudo & exemplum, teste Tullio; refert tamen multum ad vim exempli, vnde petatur. Qua de causa multi, Megarensium instar, neque tertij, neque quarti, nempe non admodum mentis generosa haud magnoperè senserunt, à viris se vinci; illi tamen ipsi, vbi feminarum sibi virtutes anteferri intellexerunt, & Ennianum illud de se dici audierunt:

Vos etenim iuuenes animos garitis muliebres,

Illaque Virgo viri,

Incredibiliter sunt extimulati, ut sese viros ostenderent. Feminarum igitur quoque exempla promamus, ut & hic sexus sciat se exemplis non carere; & effeminati qui esse volunt, feminas fortes imitentur.

I.
Cic. 3. de orat.

Sed

II.

Prou. 31. 20:

Anton. in
Melis. part. 2.

serm. 54.

Ioan. 3. 8.

Ennod. lib. 7.
ep. 14.

Sed mulierem fortem quis inueniet? Mulierum exitia, non exempla, prouerbij celebrantur; in quibus ignis, mare, mulier, tria mala vno loco habentur. Et Protagoras interrogatus, cur inimico filiam nuptui dedisset? respondit: *Quia nihil ei dare poteram deterius.* Verum licet natura huic hominum generi imbecillior contigerit, non tamen omnes sunt e Thessalia: tantoque illustrior est virtus, in sexu fragili fortitudo. Neque S. Spiritus est ad naturam alligatus; *vbi vult spirat*, & in hoc sexu tanto luculentius, quanto inexpectantius. Ingens est stimulus debiliū virtus: magnum calcar gloria inferioris. Denique vt sapienter ait Ennodius, *fit sanctus proximus, qui in illis sine fuce predicat sanctitatem. Quemcumque diligentia hortante preuleris, dispendium pudoris est, nisi sequaris. Quis salua verecundia per spinosa gradiens purgatum iter attollat, & viam salutis adspiciens, calles eligat noxiorum? Professio cacitatis est, bona ante oculos in exemplum locata respicere, & vnde imitatione proficias, non tenere.* Si igitur multis feminae sunt in ruinam & seductionem, sint etiam multis in edificationem.

III.

Sicut enim non omnis mulier Thessala, ita saepe etiam aliqua est Spartana, immo Christiana. Quarum sane tot sunt exempla, quot martyria. Sed non est mens, neque locus hic omnia earum nomina percurrere, quaedam tamen obiter perstringam, coronam donaticam vel hinc dignas, quod inter eximios dolores, animo virili, lato, exultante, insignia nobis dederint patientiae documenta.

Agmen ducat S. Dorothea Virgo, cui cum Sapritius Praeses diceret, Dijs sacris, ni legibus acta amaris exemplum dare timoris praoptas; respondit: *omnibus dabo exemplum timoris Dei: ut hi, qui timent Dominum, homines rabidos non timeant.* Dixit, & dedit, quod promisit. Utinam & nos acciperemus! Caderet profecto inanis timor hominum, si vigeret timor Dei. Nunc quia Deum non timemus, cuiusuis folij strepitum metuimus. Et utinam in hoc Dorotheae exemplum, tamquam in speculum, inspicerent, qui non iam Tyrannos, sed vel mitissimos Dominos ita metuunt seruiliter, vt Deum centies ante, quam illos temel velint offendere. O viri, non viri, sed Dorotheae, sed Ursulae, sed Coraulae

Cordula appellandi ! immò nec his quidem nominibus digni, quæ tantâ fortissimarum virginum constantiâ sunt honorata.

Virgini adiungo matrem, Blandinam illam, de qua Eusebius, inter alia, hæc tradit. *At Blandina trahit lignea sublimis affixa, præda bestiis incurstantibus obicitur: qua quoniam & in crucis specie suspensa cernebatur, & ardentè preces fundebat, magnam concertantium mentibus alacritatem iniecit: quippe in ipso certamine, ex foro re cruci suffixa, ipsum Christum, qui pro nobis crucifixus est, oculis corporeis quodammodo videbat. Et postea. At cum nulla bestia eius carnem tangere vellet; à trabe mox arrepta, in carcerem truditur. Nec longè infrà. Beata Blandina omnium postrema, tamquam nobilis & generosa mater, ubi liberos animaverat ad pœnam, & victores ad Christum Regem premiserat, ipsa eosdem cum liberis certaminum cursus remensa, ad eosdem latitiâ gestiens, ac de ipso vita sua exitu permagno gaudio exultans properabat, non quasi ad bestias crudeliter proiecta, sed ad cœnam sponsi amicè inuitata. Atque post verbera, post bestiarum laniatus, post sartaginis exustionem, ad extremum in rete involuta, tauri rictibus obiectatur. Quæ cum ab animali illo diu multumq; iclta exagitataq; fuisset, ac nullum sensum cruciamentorum, quæ hætenus ei obtigissent, partim propter spem, qua Dei promissis firmè adhaerebat, partim propter colloquia, qua intra se cum Christo conferebat, omnino haberet, tandem ense jugulata fuit.*

Hæc Blandinæ laus est, quòd fuerit inter rarissimas feminarum. Nam nisi eiuscemodi Heroides, quantumvis multæ, tamen in tanto feminarum numero, raræ essent, non dixisset Spiritus sanctus: *Mulierem fortem quis inueniet?* Et tamen inueniet, qui Blandinam est inuenturus. Ea enim minitantibus Tyrannic nihil blandita, neque loco mota, cum sævum illud Prothei caput, Tyrannus, ipsi blandiretur, magnam concertantium mentibus alacritatem iniecit, liberos animavit ad pœnam, & ad eosdem cum liberis certaminum cursus latitiâ gestiens, ac de ipso vita sua exitu permagno gaudio exultans properabat, non quasi ad bestias crudeliter proiecta, sed ad cœnam sponsi amicè inuitata. Denique dum clamavit, *Christiana sum*, immanes cruciatus non superavit modò, sed & risit, & tamquam inter choreas, lætissimè tripudiat.

Quis hanc mulierem fortissimæ Tyndaridarum non anteponat,

IV.

Euseb. lib. 8.
c. 3. Niceph.
lib. 4. cap. 17.
S. Anton. in
Chronic.

Similem cuiusdam mulieris zelum vide apud Victorem Vticensem tom 7. Biblioth. Patrum. lib. 3. de perfec. Wandalor.

V.

Prou. 31. 10.

VI.

Vide supra
cap. 11. 12. 13.
& 14.

VII.

Menolog.
8, Febr.

ponat, virisque ipsis ante oculos collocet imitandam? illisque annumeret, quas supra cum Machabæorum matre de fortitudine certantes produximus? sed utinam & nunc tales matres inuenirentur, quæ liberos suos, non assuefacerent ad calamitros, & chirotheculas exoticè Arabiceque olentes, sed ad dolores pro Christo patiendos animarent; & ipsæ non alia retia, nec alios, quàm Blandina, tauros paterentur; quibus Pasiphae, quàm Penelope magis cordi est; quamuis hanc fabulæ prædicent ipso Vlyssæ fortiorem, illam Minotauro monstriosorem.

Habent tamen & Christiani suas Penelopas, feminasque longè constantiores; credo in exemplum datas ijs, quæ pluma leuiore, quouis vento se sinunt non solum à castitate, sed etiam à fide abduci; cum ipso hostili milite profugientes, innuptas nuptias habituræ, & toties maritum, quoties locum mutaturæ. His è Menologio in medium statuo SS. Martham & Mariam, vnius patris natas, vnius Dei sponas, virginitate claras, religione celebres, martyrio illustres, quæ, cum puerulo abs se educato, vitro se se hostibus obtulère, non vitandas, sed cruciandas. In crucem ergo actæ, & in ea ferro confossæ tergeminae animæ choro cantuque dignissimæ videntur. Quem illis hunc demus.

Morte cadunt vnâ genita vno patre sorores,

Vnâq; causa sua mortis utrique fuit.

Vtraque virgineum seruârat corpore florem,

Vtraque promissam pectore, & ore fidem.

Deuotâq; vni consecratâq; Tonanti,

Manè, die medio, vespere, vota dabant.

Altera nomen habet Maria, altera Martha vocatur;

Inq; vna vitam constituère domo.

Non fuit his Bethanaa domus; neque Lazarus vllus

Frater, Idumao nomina clara solo.

Non illis turrita arces, Ierichuntis ad oras,

Messa fessis hospita tecta vijs.

Attamen hæ Christo quoque non clausère penates,

Et fuit illarum semper in ade Deus.

Fortè aluère sibi vicinum stirpe puellum,

Hunc legere, hunc celo fundere vota docent.

Vix

Vix puer ille manum poterat dignoscere dextram,
 Iam scijt in mediâ ducere fronte crucem.
 Et poterat tenero vix supplantare palato
 Verbula, cùm potuit jam celebrare Deum.
 Ritè salutandam Christi, pro more, parentem,
 Dicendaq; preces nouerat ante dapes.
 Nouerat & passì describere vulnera Christi,
 Nunc clauos numerat, nunc fera ferta refert.
 Illius è verbis, flammam sensère sorores,
 Atque illo, lacrymas, ista canente, dabant.
 Sæpe, winam! ah utinam! dicebat Martha, liceret
 Pro Christi & nobis religione mori!
 At Maria, ah quoties, si det Deus, addidit, istud.
 Noster, ut, ô fili, tu comes esse velis!
 Virginitas sic nostra potest fecunda vocari,
 Si saltem hunc fas sit gignere, Christe, tibi.
 Audiit hac, menti q; dedit, succedere votum,
 Numen, & optatis annuit inde pijs.
 Christi adûm Argiui spumabant sanguine campi,
 Replebatq; ferox omnia cade manus.
 Tempus adesse rata, fortissima corda, puella
 Sponte petunt hostem, sponte & ab hoste necem.
 Quos puer ad pugnam properè comitatur euntes,
 Membrorum absimili robore, mente pari.
 Ductabat Maria hunc dextrâ, soror altera laeuâ;
 Vtraque femineâ non trepidante manu.
 Sic vltro furijs se se obiecère necandas
 Tres anima Gray gloria magna soli.
 Læticia exoritur diuerso nomine: gaudens
 Altera pars ingulos, altera tela parat.
 Nec dilata diu sana est sententia mortis,
 Hinc soror, atque soror ducitur; inde puer.
 Mox & ferali ligno vicinior astris,
 Cum puero erigitur, cumq; sorore soror.
 In cruce pro gemitu (quid non pia corda potestis!)
 Lata Deo, triplici, carmina, voce sonant.

Vox ea barbarici perstrinxit Iudicis aures,
 Et bile immensâ concita corda tument.
 Ambigeres, grauior fixisne in stipite membris,
 Maior, an in rabido Iudice pœna foret?
 Quantum nempe pias delectant carmina mentes
 Dicta Deo, tantum corda scelestâ premunt.
 Acceleranda igitur censes cita fata Tyrannus,
 Ne pœnis pœnas augeat ipse suas.
 Aduolat, & validâ pectus transfuerberat hastâ:
 Itibus è tantis terra crucisq; tremunt.
 Tuâ eademque viâ per vulnera facta sequuntur,
 Virgineâq; anima, Virgineusq; cruor.
 O bellatrices generosas, terq; beatas!
 Quam bene nouerunt viuere? quamq; mori?
 In cruce per lateris plagas ad sidera tendunt,
 Hac etiam Christus venit ad astra viâ.

Optimè igitur ducem securæ, cælo non aberrarunt. Quare neque illi aberrabunt, qui has virgines, & hunc puerum, virginem sequentur. Nam vel idcirco.

Hinc puer, hinc tenera subeunt tormenta puella,
 Ut ne sit validis crux metuenda viris.

VIII.

Terent. He-
 auton. 1. Act.
 scen. 2. Sur.
 tom 1. in vita
 S. Sebast.

Siquidem hoc scitum est, periculum ex alijs facere, sibi quod ex usu fiet: nec fortitudo efficacius discitur, quam à sexu non forti. Qua de caussa S. Tranquillinus, cum audiuisset Zoën Nicostрати vxorem pro Christo neci dandam, eius exemplo vehementer permotus, & pœnè in ruborem datus: Quid, inquit, famina nos ad martyrium precedenti indignum! Itaque extemplo palàm professus est, se Christianum esse, eiusque rei gratiâ lapidibus obrutus saxum corpori tumulum acquisiuit, animâ per grandines euolans ad æternam Serenitatem. Quid viri cogitemus, cum hæc audimus? an non S. Tranquillinus exemplum, dum accepit, dedit? si pudet feminas habere in exemplum fortitudinis, sequamur Tranquillinum, feminas tam castè, quam fortiter sequentem.

IX.

Quamquam inhonestus est pudor, nolle discere à doctiore; licet ~~fama~~ fama. Multi palatini, vel idcirco se frequentare gynæcea obtin-

obtendunt, vt discant elegantias linguarum; si sinceri essent, paulò etiam hoc ipsum elegantius exprimentes dicerent, se discere Veneres verborum. Non erubescunt à feminis discere sermonem, cur erubescunt discere virtutem? Cùm rara licet, inter tot, non vna tamen tantùm sit fortitudinis magistra, sed totum, si conquirere libet, etiam hîc gynæceum. Nec enim Dorothea tantùm, nec Blandina tantùm, nec Maria, Martha, aut Zoë tantùm est eiusmodi Magistra; sed etiam tredecim aunorum Virgo, & multarum mortium victrix Eulalia, quæ nodosis clavis contusa, ardenti oleo cocta, hamatis vncinis lacerata, fumanti calce sepulta, tamquam si immortalis esset, perstitit, vt scilicet tandem in crucem læta iret, quam sponsi thalamum agnouerat.

Eulog. in memor. Sanctor. lib. 1. Baron. tom. 2.

Possem hîc & Tarbulam laudare, quæ cum duabus ancillis, reciprocatone crudelis ferræ, per medium secari, pro maiore voluptate duxit, quàm si cum detrimento pudoris, totas Neronianas noctes, & mille corporis voluptates experiretur. Possem Iuliam Carthaginensem virginem magnis encomijs celebrare, aut Febroniam Sibapoliensem, Benedictam item Senonensem, de qua Maurolycus Abbas Messanensis; aut regiam illam Wilgefortem, quæ barbata virgo, quàm formosa vxor esse maluit; aut nobilem illam Gudeliã Sole ipso, quem adorare noluit, clariorem; aut Apolloniam denique, quæ è lictorum manibus elapsa in rogam, & ignem sibi accensum ipsa sponte insiliit, ne eum iniecta coactè pati videretur: possem Agnetes, Cæciliã, Theclã, Catharinas, è varijs & terris, & sæculis, agminatim annumerare; sed quis finis foret?

X.
Sozom. lib. 2. c. 11. Niceph. lib. 8 c. 37. Petr. in Catalogo. lib. 5. cap. 29. de S. Febron. Sur. tom. 3.

Sola catalogum claudat Agatha, & Potamioena, illa scilicet, quæ post varias torturas, immiti ioco expapillata his verbis Quintianum ausa est compellare: *Crudelis Tyranne, num non te pudet, eam amputare partem in femina, quam tu ipse, impudens, in matre suxisti?* Hæc, sciens se Leonem, quod aiunt, radere, tam intrepidè dixit, vt inter fortes mulieres inueniretur etiam tormentis, quæ latissima, & gloriantur ibat ad carcerem, quasi ad opulas inuitata. Potamioena autem ancillarum nobile decus, ne impuris heri sui amoribus contaminaretur, constantissimè defendit

XI.
Palladius Lausiac hist. cap. 3. Baron. tom. 3. Anno 310.

fendit suam virginitatem. Igitur ab eodem de Christiana religione, apud Alexandriae praefectum accusata feruentem ebullientemque igne picem, tanto ausu subiuit, vt etiam vltro, ne subito immergeretur, Tyrannum his verbis rogarit: *Per caput Imperatoris tui, quod tu vereris, obtestor, vt si apud te statutum est, his me tormentis necare, non simul totam, sed paulatim me in feruentem iubeas mitti picem, vt possis videre, quantam mihi dederit ignotus tibi patientiam Christus.*

XII.

S. Augustin.
Soliloq. c. 22.

Causa istis cum ceteris sanctis communis fuit. Scilicet, pro honore & amore I E S V pati, mel illud est, quod omne doloris fel vertit in dulcedinem. *Tu Domine, ait S. Augustinus, es dulcedo inestimabilis, per quam cuncta amara dulcorantur. Tua enim dulcedo Stephano lapides torrentis dulcorauit: tua dulcedo eraticulam B. Laurentio dulcem fecit: pra tua dulcedine ibant Apostoli gaudentes a conspectu concilij, quonia digni habiti sunt pro nomine tuo contumeliam pati. Ibat Andreas securus ad crucem & gaudens, quoniam ad tuam dulcedinem properabat. Hac enim tua dulcedo ipsos Apostolorum principes sic repleuit, vt pro ipsa crucis patibulum vnus eligeret, alter quoque caput ferienti gladio supponere non timeret. Pro hac emenda Bartholomaeus propriam pellem dedit. Pro hac quoque gustanda veneni poculum intrepidus Ioannes potauit. Hanc vero vt gustauit Petrus, omniu inferiorum oblitus, clamauit quasi ebrius dicens: Domine bonum est nos hic esse, faciamus hic tria tabernacula: hic moremur, te contemplemur, quia nullo alio indigemus: sufficit nobis, Domine, videre te, sufficit, inquit, tanta dulcedine satiari. Vnam enim stillam dulcedinis ille gustauit, & omnem aliam fastidiuit dulcedinem. Quid putas dixisset, si magnam illam multitudinem dulcedinis diuinitatis tue gustasset, quam abscondisti timentibus te? Hanc tuam dulcedinem ineffabilem, & illa gustauerat virgo, de qua legimus, quod latissime, & glorianter ibas ad carcerem, quasi ad epulas inuitata. Hanc, vt reor, & ipse gustauerat, qui dicebat: Quam magna multitudo dulcedinis tuae, Domine, quam abscondisti timentibus te! quiq; monebat: Gustate & videte, quoniam suauis est Dominus. Hac est enim illa beatitudo, Domine Deus noster, quam expectamus daturum te nobis, pro nobis, pro qua tibi, Domine, continue militamus; pro qua tibi mortificamur tota die, vt tua vita tibi viuamus. Hac Augustinus, inter fortissima*

tissima Martyrum exempla Agathæ letissimè, & glorianter euntis ad carcerem facinus proponens, ad imitandum.

Lac mulierum nigrarum melius est, & pluris cibi, ait Aristoteles, quàm albarum; nempe quia illæ calidiores naturâ, melius excoquunt. Qui piè hoc volunt vsùrpare, earum mulierum exempla, instar lactis, trahant, quæ amore diuino calentes, martyria, & incendia subeuntes, dum fumo & vstione, carbonibus ipsis, factæ atriores, tamen dicere potuerunt; *Nigra sum, sed formosa*. Hoc lac melius est, ita se viri sinant lactari, non dolis, sed exemplis feminarum; non verbis illis lacteis, non cute cretatâ, & cerussatâ, non familiaritate venenatâ. Viri si sunt, cum viris colloquantur; puellas sinant à puellis discere elegantiam, ne dicam, an mollitiem verborum, & sermonis? Viri si sunt, à belli ducibus sibi sinant imperari, non à Cynthijs. *Mulier*, inquit S. Augustinus, *nec docere potest, nec testis esse, nec fidem dicere, nec judicare: quanto magis non potest imperare?* Quid si vel hinc magna existat Germaniæ calamitas? quòd nobilium familiarum comptissimi iuvenes, inter fusos, & colum educati, *telas, non tela pati* assuescant. Hinc cum centuriones, cum strenui milites, cum duces sunt necessarii, ægrotant, se excusant, latent, & ocreati, post fornacem, calcariibus puluinarum lacerant, docti tantum Cupidinis, non Martis excubias sustinere, in pace leones, in prælio cerui; facti Parides, verbo Pyrgopolynices, & Veneris sacerdotes; in illo scilicet templo, de quo Socrates dicebat: *Mulier speciosa & pulchra, templum est super cloacam edificatum*. Aut certè si tales in campum aliquando prodeunt, primi sunt non ad pugnandum, sed ad fugiendum, & prædandum.

Non ergo discant ab Helenis, sed à Camillis; non à Lesbia, sed à Dorothea, à Zoë, ab Eulalia & fortibus feminis, si discipuli esse volunt feminarum. Quæ verba & ipsæ quoque, quibus doceant, habent. Expertus id est magnus ille heros & athleta Christi Adrianus, qui cum animaduerneret, vltima sibi & tempora & supplicia in proximo esse, è vinculis exeundi, & vxori extremum valedicendi potestatem à custodibus impetrauit. Quem Christianæ generositatis plenissima vxor, Natalja, vbi vidit venientem, è tam inexpectato aduentu est suspicata, eum tormen-

XIII.
Aristot lib 3,
de animalib.

Cant. 1 5.

S August, in
quæst. ex
vstroque Te-
stam.

Laërt. de vitæ
& mort. Philo-
soph.

XIV.

Sur. & Ribas
den 8 Sept.
Similem zo-
lum vide
apud Sur 13.
Iulij c. 24 in
vita S. Euge-
nij.

tormentorum metu, fidei pariter & carceris desertorem, effugisse; abiecto illico opere, ad fores accurrit, compressaque fortiter januâ, Dominum domûs, domo suâ exclusit, negans timido atque è castris Christi fugitiuo aditum se concessuram; tolerare se aspectum eius non posse, qui Deum negâisset: non auditoram se impiam illam linguam, quæ in Deum mentita esset. Et cum tandem ille propiùs accessisset, O perfidum, inquebat illa, & sine Numine hominem! Cur cœpisti aliquando, si perficere volebas? Cur fugisti antè, quàm pugnares? arma proiecisti priùs, quàm hostem conspiceres? me miseram! quæ tam perfido vquam iuncta sum. Ergo tam impij desertoris coniux appellabor? Hæc & plura marito femina.

CAPVT XLI.

Etiam puerorum sanguine ac virtute instrui viros.

I.
Monstrel. l. 2.

REFERT Monstrelletus Anno Christi 1440 Dominum de Raiz in America, nunc Britannia, equitum præfectum seu Marechalcum Gallia, artibus magicis inescatum, vt ea ratione ad summos honores emergeret, complures pueros clam contrucidâsse, vt eorum sanguine ad maleficia vteretur. Ob quod flagitium à Britannia duce igni adindicatus, atque Nanneti exustus flammis inclaruit tam infeliciter, quàm impiè cupiuit titulis inclarescere.

II.

Feliciùs licebit nobis ad summos in cælo honores peruenire, si puerorum sanguine, non ad veneficium, sed ad exemplum, vti non detrectamus. Multi se excusatos egregiè arbitrantur, si viros fortissimè patientes, aut etiam Viragines sapientissimè fortes, non imitentur, tamquam viribus, aut prudentiâ inferiores. Quæ etsi excusatio frigida est, ac friuola, demus tamen hoc eorum imbecillitati. Quid autem obtendent, si sanguinem illis ostendamus puerorum constantissimè Numinis causâ morientium? Alioqui viros decet esse puerorum magistros; at si ita sumus cerei, ita in virtute meticulosi, vel à pueris fortitudinem discamus, tantò aptioribus ad nos docendos, quantò iustiore nobis ruborem injicit ætas imbecillis. Quæ si nondum habuit ma-

nus